

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta tas-16 ta' Jannar, 2009

Citazzjoni Numru. 239/2007

A

-vs-

B

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ta' l-attriċi pprezentat fl-1 ta' Ġunju, 2007 li permezz tiegħu esponent bir-rispett:

1. Illi l-kontendenti kienu ngħaqdu fiż-żwieġ nhar id-19 ta' Lulju tas-sena 1991 fil-Knisja Parrokkjali tan-Naxxar (Dok. A);
2. Illi minn dan iż-żwieġ il-kontendenti kellhom żewġ itfal;

3. Illi l-kunsens tal-partijiet kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju fuq il-ħajja mizzewġa, u fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha, jew b' anomalija psikoloġika serja li għamlitha mpossibbli għall-partijiet li jaqdu l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ u dan *ai termini* ta' l-artikolu 19(1d) tal-Kap 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

4. Illi l-kunsens tal-partijiet kien vizzjat minħabba l-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu jew ta' xi wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja mizzewġa u tad-dritt għall-att taż-żwieġ u dan *ai termini* ta' l-artikolu 19(1f) tal-Kap 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

5. Illi minħabba dawn ir-raġunijiet kif ukoll raġunijiet oħra kontemplati fl-Att XXXVII tal-1975 li jirregola ż-żwigi, iż-żwieġ bejn il-kontendenti kien null u bla effett fil-liġi;

Għaldaqstant l-attriċi titlob bir-rispett illi dina l-Onorabbli Qorti għandha għar-raġunijiet premessi:

1. Tiddikjara u tiddeċiedi illi ż-żwieġ kuntrattat bejn il-kontendenti fid-19 ta' Lulju, 1991 huwa null u bla effett fil-liġi *ai termini* ta' l-artikoli 19(1d) u 19(1f) tal-Kap 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

2. Tordna li din in-nullita' tiġi registrata fuq l-att taż-żwieġ relattiv fuq indikat.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenut li minn issa qed jiġi ngunt personalment biex jidher għas-subizzjoni.

Rat ir-risposta tal-konvenut ppreżentata fis-27 ta' Ġunju 2007 fejn intqal bil-qima:

1. Illi l-konvenut joġġezzjona għall-fatt illi ż-żwieġ iċċelebrat bejn il-kontendenti fid-19 ta' Lulju 1991 ġewwa l-Knisja Parrokkjali tan-Naxxar, għandu jiġi dikjarat null u bla effett. L-imsemmi żwieġ huwa validu għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi, kif ser jirriżulta waqt it-trattazzjoni tal-kawża.

2. Illi l-ispejjeż ta' din il-kawża għandhom jiġu sopportati fl-intier tagħhom mill-attriċi.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavit ta' l-attriċi, ta' ommha u ta' ohrajn, u semgħet lill-attriċi in kontro-eżami;

Rat l-affidavit tal-konvenut, u anke semgħetu in kontro-eżami; rat ukoll l-affidavits ta' persuni ohra;

Rat il-verbal tas-seduta tal-14 ta' Novembru 2008 illi permezz tiegħu il-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attriċi qed titlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fid-19 ta' Lulju 1991 a bażi ta' l-artikolu 19 (1) (d) u (f) – għalkemm mhux indikati testwalment - tal-Kap 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-konvenut jopponi għal din it-talba u f' kull każ kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin f'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn m'aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabbiltà ta' xi kolliżjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju, u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċjożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerggħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu, l-istess żwieġ għandu jiġi annullat, pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubbju (Anna Tonna vs Alexander Tonna deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru 1991).

L-artikli ċitati mill-attriċi jirrigwardjaw;

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomaliya serja psikoloġika li tagħmilha mpossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta' xi parti jkun inkiseb b'eskluzjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ .

Kif qalet il-Qorti ta' l-Appell fil-kawża Joseph Zammit vs Bernardette Zammit (27 ta' Jannar 2006) ;

Irid mill-ewwel jiġi senjالات prinċipju fundamentali fil-liġi ċivili u ċioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijiet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni, u ċioe' li ż-żwieġ huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi ukoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affetwat b'anomaliya psikoloġika serja u tagħmilha mpossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomaliya psikoloġika tkun tali li tagħmilha mpossibbli u mhux semplicement diffiċli li wieħed jaqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ, jew inkella li jassumi l-istess obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ.

Rigward id-dispożizzjoni kontenuta fis-sub-inciz (f) fuq imsemmi, biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi provat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta' l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskudiet iż-żwieġ innifsu jew eskudiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-eskluzjoni tkun saret b'att pożittiv tal-volonta' ta' dik il-parti. Huwa evidenti li din id-dispożizzjoni tirravviża sitwazzjoni ta' simulazzjoni u għandu jiġi enfasiżżat li nullita' ta' żwieġ bażata fuq il-kawżali ta' simulazzjoni propjament tkun teskludi kawżali bażata fuq

nullita' ta' żwieġ minħabba nuqqas ta' esklużjoni ta' ġudizzju. L-inkompatibbiltà bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika n-kapaċità li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti filwaqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċità intelletwali, proprju l-att pożittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali.

Fil-kawza Nicholas Agius vs Rita Agius (25 ta' Mejju 1995) intqal illi b'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew addirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' *discretio judicii* hu kuncett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċità ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ. F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta' Novembru 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta' Ottubru 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awissu 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru 2005) il-Qorti ta' l-Appell ukoll qalet li biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju jrid ikun hemm l-inkapaċità psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomalija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi nterni li jkunu neħhew il-liberta' ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali.

Il-Qorti tħoss illi mill-provi mressqa l-attriċi ma pprovatx għas-sodisfazzjon ta' l-istess Qorti li ż-żwieġ għandu jkun annullat. Ilmentat li l-konvenut kien jittrattaha ta' seftura u anke qed tircievi assistenza għaliex tħossha għajjena ħafna u li l-konvenut ma kienx jagħtiha attenzjoni biżżejjed minn ħafna aspetti mhux l-inqas dak sesswali. Madankollu l-Qorti ma tħosx li fil-parametri ndikati fis-sentenzi citati hemm biżżejjed provi biex iż-żwieġ jiġi dikjarat null. Ħafna mill-lanjanzi li ressqet huma rilevanti f'kawża ta'

separazzjoni iżda żgur mhux f'waħda għall-annullament. *Oltre* dan il-Qorti trid tagħmilha ċara illi l-annullament mhux sostitut tad-divorzju u filwaqt li f'każ bhal dak odjern probabbli li ma jkun hemm ebda problema mill-lat legali kieku dan ir-rimedju jeżisti, ladarba l-leġislatur nostran dan l-istitut ma ntroduċihx fl-ordinament ġuridiku tagħna, il-Qorti ma tistax tintroduċih hi permezz ta' dikjarazzjoni ta' nullità f'każ fejn ma hemmx raġunijiet legali biex dan tagħmlu.

Għalhekk il-Qorti tiċċad it-talba attriċi; spejjeż fiċ-ċirkostanzi ikunu bla taxxa bejn il-partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----